

PROTOKOLL FRÅN SAMRÅD I KARLSHAMN

Samråd med allmänheten angående markberedning i Västerport, Karlshamns kommun

Tid: den 5 april 2011, kl. 18.00-21.00

Plats: Rådhuset, Karlshamn

Närvarande: Se bifogad närvarolista

1. Inledning, bakgrund och presentation av verksamheten

Ilja Berkenbos (nedan "IB"), VD för Schweden Splitt AB, hälsade alla välkomna och förklarade att syftet med dagens samråd är att lämna information om den verksamhet som Schweden Splitt ska ansöka om frivilligt tillstånd för samt reda ut hur verksamheten kan beröra de närvarande.

IB presenterade Jenny Gustafsson (nedan "JG") från WSP Group AB som berättade om sin roll i ärendet som miljökonsult och att det är hon som kommer att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen till ansökan och att hon kan svara på frågor kring eventuell miljöpåverkan m.m.

IB informerade om att föreningen Naturliga Västerport ingett ett flertal frågor som kommer att besvaras under samrådet. Efter framställd begäran uppgav IB att svar på frågorna även kommer att lämnas skriftligen genom brev till föreningen som komplement till protokollet från samrådet.

IB redogjorde för Schweden Splitts och Västerports historik, bl.a. att Schweden Splitt i dagsläget bedriver täktverksamhet i Stilleryd i Karlshamns kommun och att nu aktuell verksamhet är föranledd av ett beslut från kommunen om uppförande av ett nytt handelsområde.

Bakgrunden till dagens samråd redovisades. Kommunen har antagit en detaljplan i vilken det framgår att ett nytt handelsområde, Västerport, ska uppföras ca 1 km västerut från Karlshamns centrum. Samrådet är inte fråga för verksamhetens vara eller icke vara. Den frågan ligger i detaljplaneärendet. Detaljplanen har överklagats till regeringen och är en separat fråga från dagens samråd.

IB informerade vidare om att uppdraget att utföra markberedning har tilldelats Schweden Splitt efter ett upphandlingsförfarande som Schweden Splitt vann. Markberedningen utgör egentligen inte en tillståndspliktig verksamhet. I förfrågningsunderlaget från kommunen angavs dock som krav att den som vann upphandlingen skulle ansöka om frivilligt tillstånd. Anledningen till detta är att villkoren för verksamheten ska regleras så att både verksamhetsutövare och omgivning vet vilka krav som ställs för bedrivandet av verksamheten.

JG redogjorde för tillståndsprocessen och att samrådet är en del av miljökonsekvensbeskrivningsprocessen. Schweden Splitt har tidigare haft samråd med Miljöförbundet Blekinge Väst och länsstyrelsen.

Tillståndsansökan beräknas att ges in till länsstyrelsen, Miljöprövningsdelegationen (nedan "MPD"), i maj månad 2011. Ansökan kommer uppskattningsvis att skickas på remiss till myndigheter och kringboende i augusti-september. Därefter kommer beslut antagligen att fattas under november vilket kan överklagas till Mark- och miljödomstolen i Växjö.

Ansökan kommer att kungöras i dagspress och ortstidning. Kungörelsen kommer bl.a. att innehålla information om var ansökan finns att tillgå. Ansökan kommer att ges in till Länsstyrelsen i Blekinge län och den kommer även att publiceras på Schweden Splitts hemsida.

JG uppgav att det är Tillsynsmyndigheten, för närvarande Miljöförbundet Blekinge Väst som bevakar att verksamhetsutövare bedriver verksamheten i enlighet med de villkor som ställs upp för verksamheten.

2. Den planerade verksamheten

JG redogjorde för den planerade verksamheten och visade var aktuellt område är beläget.

Syftet med markberedningen är att marken ska avsänkas med 10-20 meter för beredning av bebyggelse i enlighet med detaljplanen. Kommunen kommer att avverka skogen och därefter kommer jordlagret att avbanas. I ansökan kommer det att föreslås att området ska avverkas i etapper. Det bergsmaterial som uttas i området kommer att transporteras till Stillerydsområdet. Kross- och sorteringsmaskiner kommer att placeras i Stilleryds industriområde där bearbetning av materialet kommer att ske. Transport av bergsmaterial från planområdet till Stilleryd kommer ske längs Gamla Stillerydsvägen.

Huvuddelen av det bearbetade bergsmaterialet ska transporteras på inkapslat transportband till Stillerydshamnen. En viss mängd av bergsmaterialet kommer dock sannolikt att transporteras och distribueras lokalt via den nya Östersjövägen vid Stillerydsområdet när den har anlagts.

Totalt berguttag kommer att vara ca 8-10 miljoner ton. Verksamhetstiden beräknas uppgå till mellan 6 och 8 år, vilket motsvarar ett årligt uttag om ca 1-1,5 miljon ton bergsmaterial.

Sprängning kommer normalt sett att ske vid 1-2 tillfällen per vecka under fasta tider som bestäms i förhand. Markberedningen kommer att utföras under normal arbetstid under vardagar (mån-fre kl. 07-18). Normal arbetstid för krossning och sortering i Stillerydsområdet är vardagar (mån-fre kl. 07-22).

Utlastning från Stillerydsområdet och hamnen kan även förekomma under helger.

IB redogjorde för hur den uppskattade mängden berg har framtagits. Beräkningarna har utförts med hjälp av den senaste tekniken och enligt vedertagen metod. Vidare konstaterades att det är omöjligt att exakt fastställa hur mycket bergmassor som finns i området bl.a. med hänsyn till svårigheten att uppskatta mängden jordlager på ett precist sätt. Av erfarenhet från Stillerydstäkten vet man att jordlagret är ca 1-2 meter tjockt. Metoden som använts för att beräkna mängden bergmaterial i Västerport är tillförlitlig och kan därför på goda grunder uppskattas till angivet härad.

En av åhörarna ifrågasatte metodiken för beräkningen av mängden berg samt informerade om en annan mätteknik som skall vara mer precis.

IB svarade att han är intresserad av att ta del av åhörarens uppgifter och underströk samtidigt att den metod som Schweden Splitt använt för framtagande av mängden berg är tillförlitlig väl vedertagen i branschen.

Verksamheten kommer inte att dra ut på tiden för det fall marknaden avtar under förutsättning att inget oförutsett (t.ex. handelsblockad eller att marknaden havererar) inträffar på marknaden. Verksamheten är styrd av detaljplanen och att Schweden Splitts arbete på området skall vara slutfört ett visst datum.

En av åhörarna framförde följande synpunkt: Politikerna har varit fördelaktiga mot Schweden Splitt. Det är sannolikt att Schweden Splitt inte skulle få täkt tillstånd om sådant tillstånd skulle ha ansökts för motsvarande verksamhet på samma plats. Översiktsplanen utpekar Västerportsområdet som lämpligt för lätt handel. Den nuvarande verksamhetsplaneringen är enbart att anse som kringgående av miljöbalken. Av kartan framgår att Västerportsområdet är ungefär lika stort som innerstadshandelsområdet. Innerstaden kommer att uttömmas eftersom all handel kommer att läggas i Västerport. Det hade sannolikt inte varit lika lönsamt om området varit en femtedel så stort som det planerade.

IB svarade enligt följande: Med nuvarande lagstiftning är markberedningen inte att anse som en täkt. Lönsamheten är till viss del beroende av att området är av viss storlek. Det är dock inte lönsamheten i uttaget av berg som är syftet med verksamheten i fråga. Uttaget av berg är en förutsättning för att bereda marken för bebyggelse.

3. Förutsedd påverkan på omgivningen

JG redogjorde därefter för den omgivningspåverkan som kan uppstå från verksamheten.

3.1 Buller

Verksamheten kommer att höras i närområdet. Buller är det ljud från verksamheten som upplevs som störande. Anlitade akustiker har beräknat den uppskattade ljudnivån från verksamheten och konstaterat att man klarar riktvärdet för industribuller (50 dBA, dagtid) under huvuddelen av verksamhetstiden.

Synpunkten framfördes avseende ljudnivån från Stillerydstäkten i Stenhagen som upplevs som väldigt obehaglig och att rädsla för att ljudnivån från verksamheten i Västerport kommer vara högre än så.

IB svarade att man borrar med två bormaskiner i Stilleryd vilket kan leda till höga ljudnivåer. I Västerport kommer man att använda sig av två speciella bullerdämpande borrhagnar.

Vidare informerades om att ljudnivåerna i det sista skedet av markberedningsarbetena kan komma att överstiga 50 dB(A). Schweden Splitt håller på att ta fram förslag till olika skyddsåtgärder bl.a. uppförande av vallar, bullerdämpande teknisk utrustning, gummibeklädda flak m.m., för att minimera ljudnivåerna.

En av åhörarna menade att de ljudnivåer som utgör standard för tågtrafik ska tillämpas som villkor för verksamheten.

Bolaget svarade att sådan standard inte gäller i dessa situationer. Det är en standard som reglerar ljudnivån från tågtrafiken efter att en järnväg tagits i drift. Sådan standard gäller inte vid uppförandet eller byggandet av järnvägen.

3.2 Vibrationer och luftstöt vågor

Tommy Olsson (nedan "TO") från Nitro Consult AB redovisade hur beräkningar av vibrationer och luftstöt vågor går till.

Det finns ett utarbetat system, en s.k. svensk standard från 1981, för att uppmäta gränsvärden avseende vibrationer för olika objekt som ligger i närheten av sprängningsområden. Sådan svensk standard tillämpas så gott som vid samtliga sprängningar som ska göras runt om i landet.

I den standard som finns bestäms riktvärden utifrån olika byggnader och deras underlag, d.v.s. vilket material som grunden står på. TO redogjorde för den vibrationsutredning som han utfört. Vibrationsutredningen inleddes med en inventering av de byggnadsgrupper som finns i närbelägna områden till Västerport. Vid utredningen har de känsligaste objekten valts ut som referensobjekt.

De störningsvärden om 4 mm/sek som myndigheterna satt upp som riktlinje skiljer sig från de tekniska gränsvärden som en byggnad ska klara av vid sprängning. De utvalda mest känsliga objekten skulle enligt de beräkningar TO gjort klara vibrationsnivåer om 7 mm/sek. Vibrationerna från sprängningarna i Västerport kommer inte att överskrida 4 mm/sek. Det finns således god marginal till vad de känsligaste byggnaderna skulle klara för att ingen skada ska uppstå på byggnaderna i anledning av sprängningarna i Västerport. Härtill står huvuddelen av byggnaderna på berg vilket gör att byggnaderna blir än mindre känsliga för vibrationer.

För de byggnader som står på t.ex. lera gör man en annan beräkning med andra värden som underlag. Även i dessa fall har konstaterats att det inte föreligger någon större risk för skada på byggnaderna på grund av vibrationer.

Synpunkter från åhörare framfördes med innebörden att de flesta av de kringboende har fått någon spricka i husfasaden i samband med sprängningar i Stilleryd och att de har upplevt obehag i anledning av sprängningarna. Samtliga kringboende uppgavs därför känna viss oro för den nu planerade verksamheten.

TO svarade att det inte är någon risk för husen eller att dessa kommer att tillfogas skada. Sprickor i hus och deras fasader är relativt vanligt och kan bero på en rad olika orsaker. Sprickor behöver alltså inte bero på vibrationer från sprängning.

Innan sprängningarna kommer att ske kommer en besiktning av vissa byggnader att vidtas. Besiktning kommer att utföras i närområdet och av hus i Stenhagen. Byggnaderna ska besiktas innan verksamheten sätter igång.

Vibrationsmätare kommer att placeras på olika ställen för att på ett enkelt sätt se att verksamheten håller sig inom de riktvärden som föreskrivs för verksamheten.

Fråga uppkom om en fastighetsägare kommer att få ersättning om denne får en spricka i sitt hus trots att gränsvärdet för vibrationer inte överskridits.

IB redogjorde för att en fastighetsägare i sådant fall ska kontakta Schweden Splitt och om det kan konstateras att sprickan är hänförlig till Schweden Splitts verksamhet. Parterna får därefter gemensamt upprätta en handlingsplan.

3.3 Damning

JG och IB påtalade att verksamheten inte får medföra att det uppstår olägenheter för omgivningen genom damning hänförligt till verksamheten, vilket är ett normalt villkor för liknande typer av verksamheter. Förslag på åtgärder som kan vidtas i sådant fall är t.ex. bevattning av kross och sortering samt av grushögarna för att reducera damningen. Andra åtgärder som kan vidtas är spridning av en speciell apelsinolja som fångar upp dammpartiklar samt bevattning och saltning av transportvägarna. Det finns även dammsugare som kan användas i sådant syfte.

En av åhörarna frågade om dammet är farligt och framställde begäran om en specialists uttalande avseende huruvida dammet är farligt för de kringboende.

IB svarade följande. Denna bergart innehåller inte sådana farliga ämnen som kan följa med dammet. De som berörs och påverkas mest av inandning av damm är de som arbetar dagligen i verksamhetsområdet. Damningen utgör aldrig ett hälsoproblem för kringboende utan kan vara hälsofarlig för de som arbetar i berguttagsområdet. En specialist kan anlitas för att åhöraren skall få information om dammet kan anses vara farligt för de närboende.

För det fall damm från verksamheten skulle smutsa ner närboendes fönster, markiser, utemöbler eller dylikt bör fastighetsägaren kontakta Schweden Splitt. Efter en sådan kontakt får parterna ha en dialog och hitta en lösning på den uppkomna situationen.

3.4 Transport och transportband

Den befintliga vägen – Gamla Stillerydsvägen – måste breddas för att transportbilarna ska rymmas på vägen. I samband med sådan utvidgning kan ett och annat träd behöva fällas.

Schweden Splitt kommer att föra en dialog avseende skyddsåtgärder längs Gamla Stillerydsvägen med de som berörs av transporterna.

Lokaliseringen av transportbandet inom Stillerydsområdet har inte slutligen fastställts ännu.

4. Besiktning

IB redogjorde för hur och när besiktningar kommer att utföras. Ett riskområde runt verksamhetsområdet måste fastställas och först därefter görs besiktningar utifrån det riskområde som framtagits. Besked om vilka fastigheter som kommer att besiktigas kommer att lämnas när riskområdet har fastställts. Det bör understrykas att besiktningens område inte likställs med riskområde.

Schweden Splitt avser att föra dialog med de fastighetsägare som upplever obehag på grund av sprängningarna och de fastighetsägare som själva upplever att deras fastighet är belägen inom riskområdet som vill få sin fastighet besiktigad.

Flera åhörare framförde att många fastighetsägare drar sig för att föra talan i domstol med anledning av omvänd bevisbörda i händelse av skada på egendom. Mot bakgrund av ovanstående vill man inte behöva gå till domstol för att utfå ersättning för skada. Vidare framkom frågor avseende vad som åligger fastighetsägaren för det fall en spricka i huset upptäcks. Vidare framfördes förslag till hur sådan oro till viss del kan mildras. Ersättning till fastighetsägare som fått skador på sina fastigheter eller hus på grund av verksamheten skulle kunna få ersättning från en fond till vilken kommunen tillsammans med Schweden Splitt avsätter pengar utan att fastighetsägaren behöver gå till domstol.

IB uppgav att Schweden Splitt och kommunen inte känner någon oro i dessa frågor. Kan fastighetsägaren visa att sprickan är hänförlig till sprängningen som Schweden Splitt utfört kommer ersättning att utges. Förslaget om fond kommer att presenteras för kommunen, som ju är beställare.

5. Boende- och levnadsmiljö i samband med sprängning m.m.

Anders Hjelm med flera framförde att de känner oro för boende- och livsmiljön och i synnerhet för barnen som går på Sternöskolan. Vidare framfördes att det i närområdet till Stenhagen finns omtyckta promenadstråk för många som bor i Karlshamn. Dessa områden vill flertalet av Karlshamnsborna bevara.

IB uppgav att varken Schweden Splitt eller kommunen är oroliga för människors hälsa och egendom i anledning av den planerade verksamheten. Schweden Splitt och

kommunen är inte heller vare sig beredd eller villig att utsätta människor eller egendom för fara.

IB informerade om hur sprängningarna kommer att ske och redogjorde för hur sprängningarna kan påverka de närboende. De områden som anses utgöra riskområden kommer att stängas av innan sprängning utförs. Vilka områden som kommer att stängas av vid sprängning beror på var i Västerportsområdet sprängningen sker. Avstängningen kommer att pågå under en begränsad tid om ca 5-15 minuter vid respektive sprängningstillfälle.

Omgivningen kommer att informeras när sprängnings kommer ske genom signaler och skyltar. På samma sätt som i Stilleryd kommer de som berörs mest av sprängningarna att informeras via fax, telefonsamtal, brev eller dylikt. Schema för respektive veckas sprängningar kommer att beslutas under den första vardagen i veckan. Information kommer därefter lämnas till de berörda avseende vilken tid och dag sprängningar kommer att ske. Det rekommenderas att man är inomhus om man befinner sig i ett riskområde när sprängningarna sker.

Sprängningarna kommer att ske i riktning bort från staden för att minska påverkan. Luftstötsvågorna som uppkommer från en sprängning blir därmed nästan obefintliga för de närboende. Vibrationer kommer dock att kännas. Det måste vara en viss storlek på sprängsalvorna för att minimera antalet sprängningar. När sprängningar hantearas på rätt sätt är de risker som är förenade med sprängning mycket små. Schweden Splitt är mycket erfarna och hanterar alltid sprängning med stor varsamhet. Många säkerhetsåtgärder vidtas innan en sprängning utförs. Schweden Splitt gör allt för att minimera den påverkan på omgivningen som verksamheten kan medföra.

Vid fastställande av de fasta sprängningstiderna kommer hänsyn tas till när barn är på väg till och från skolan. Tiderna kommer att anpassas därefter. Sternöskolan tillhör riskområde för vibrationer, men inte för sprängning.

En av åhörarna uppgav att bostadsmiljön i Stenhagen har försämrats bl.a. med hänsyn till vibrationerna från sprängningarna i Stilleryd. Det är inte enbart vibrationerna som försämrar boendemiljön. Det är även obehagligt när det skallrar i porslinet och hela huset. Det är önskvärt att permanenta mätinstrument för vibrationer placeras ut och att Schweden Splitt betalar vite för det fall ett fastställt riktvärde överskrids.

JG påtalade att det är myndigheterna som fastställer villkoren för verksamheten, t.ex. genom att reglera vilken styrka det får vara på vibrationerna i samband med sprängningar. Överskrids villkoren riskerar man att bli åtalsanmäld.

IB uppgav att mätinstrument kommer att placeras på olika ställen runt om verksamhetsområdet. Även anlidade konsulter kommer att sätta upp mätare för kontroll av verksamheten.

En av åhörarna undrade över hur tillgängligheten till motionsslingorna i skogen nedanför Sternöskolan kommer påverkas när verksamheten påbörjas.

IB svarade att tillgängligheten till dessa motions slingor enbart kommer att begränsas i samband med sprängningarna. Tillgängligheten kommer att vara begränsad under ca 10-30 minuter per vecka.

6. Utrustning och maskiner

IB redogjorde för den tekniska utrustning som Schweden Splitt kommer att använda i verksamheten. Vid borring kommer Schweden Splitt att använda bullerdämpande vagnar. Hydraulhammaren i Stilleryd kan höras när vinden ligger på. Hydraulhammaren kommer att användas i få fall och eventuellt ersättas med likvärdig utrustning. Schweden Splitt kommer att ha öppet hus i augusti där maskinerna som används i verksamheten kommer att demonstreras.

7. Övrigt

Ett flertal av de närvarande framförde missnöje över att kommunpolitikerna som beslutat om detaljplanen inte var närvarande.

På fråga från åhörare svarade IB att kommunen och länsstyrelsen har godkänt att bokskogen ska tas bort till förmån för Västerportsområdet.

En av åhörarna frågade om efterbehandlingsplan upprättats för verksamheten eftersom krav på efterbehandlingsplan skulle funnits om verksamheten skulle ha ansetts vara täkt.

JG påtalade att ingen efterbehandlingsplan kommer att behövas i detta fall eftersom marken ska bebyggas efter markberedningen. Detaljplanen reglerar hur området ska se ut när området är färdigställt.

Avslutningsvis *redogjorde JG* för att den planerade verksamheten inte bedöms medföra någon vattenverksamhet. Grundvattnet i området kan komma att sänkas, men det kommer att ske genom naturlig avrinning. Verksamheten i Västerportsområdet beräknas inte leda till någon påverkan på brunnar i omgivningen.

Vid protokollet,

Elisabeth Månson